

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci

Telefon pentru oras și comitat Nr. 266

+ Regele Carol.

Așa a voit Dumnezeu ca pe tronul țării românești să se sălășluiască înțelepciunea și se prefacă din un principat fragil un regat strălucit care s'a bucurat de admirația lumii întregi. Sufletul mare al regelui și sufletul poetic al reginei a dat farmecul Domniei regelui Carol.

O domnie de 48 ani în care nici o ziua n'a rămas pierdută. În timp de pace a clădit aceasta domnie, cultura românească, unilatea sufletească a tuturor românilor; în timp de războiu a creat regatul român, veghea românismului și a civilizațiunei.

Dar regele Carol n'a fost numai al țării sale și numai al românilor de pretutindeni, ci o parte din sufletul Europei. Europa centrală pe el l'a avut de înaintemergătorul civilizațiunei în Balcani și prin brațul lui puternic a susținut echilibrul în vesparul acela balcanic, câtă vreme s'a putut pe

cale diplomatică, iar când totul părea a fi nimic, cu voinica sa armată a oprit în loc peirea și în

pacea din București a stabilit echilibrul balcanic. Așa se întâmplă, că la mormântul lui își pleacă capul toate popoarele cu toți domnitorii lor, toți simțesc că s'a rupt o parte din sufletul lor, pentrucă toți simțesc, că s'a rupt o zală a unirei din sufletul Europei.

Ne închinăm înaintea voinței d-zeești care chiar acum l'a chemat când privirile Europei erau ținute la El, așteptau lumină în haosul războiului universal. S'a stins lumina, dar a rămas căldura inimii lui din a cărei energii vor fi susținute sus sufletele.

În viață și a ales loc de odihnă legenda biserica a Argeșului, unde va trece în legendă și meșterul clădirei regatului românesc, înțeleptul Carol și soța mării lui, regina Elisabeta. I-se vor ridica regelui Carol monumente multe, multe, în capitală în fața palatului regal și în orașe d'arândul și la aceste monumente se vor inspira cetățenii de

marirea lui Carol, curtea de Argeș însă până acum lăcaș legendar va deveni un mormânt sfânt,

unde vor pelerină sufletele românești să se roage pentru împlinirea idealurilor acelora cari zac în acel mormânt.

A fost prietenul Domnitorului nostru, aliatul monarhiei noastre, regele fraților nostri de un sânge de peste Carpați, stâlpul bisericii ortodoxe totatătea titluri de a-i da onorurile cuvenite și a ne rugă pentru odihna sufletului lui cel mare.

In veci fie pomenirea lui.

Acum câteva săptămâni s'a lățit vestea îngrijorătoare, că regele Carol s'a îmbolnăvit grav. Se spune, că vechea boală de ficat a regelui s'a reînnoit pricinindu-i dureri mari, cari îl opresc să părăsească patul. Privirile cari erau îndreptate spre el erau cu atât mai îngrijorate, că al doilea Consiliu de Coroană se știe, că s'a amânat numai din cauza boalei lui. Cei cari erau în apropierea regelui sperau însă, că constituția vâjnoasă îi va învinge și aceasta primejdie.

Intr'adevăr în săptămâna trecută am auzit, că starea sanitară l-s'a ameliorat într'atât, că a putut să părăsească patul. Comunicatele oficioase Mercuri au vestit, că despre boala regelui care acum este staționară, nu se vor mai da buletine. Joi chiar a făcut o plimbare prin parcul castelului Peleş. Vineri a dat încă audiențe și a conversat cu cei ce-l înconjurau până la orele 10 seara, când a început să se plângă de indispoziție gravă.

Se poate, ca plimbarea de Joi precum și vârtoarea evenimentelor ce s'au desfășurat în constelația europeană au avut o influință dezastruoasă asupra întregii sale ființi, încât a precipitat boala care apoi sâmbătă la ora 6 a dus la catastrofă.

Vestea morții regelui s'a răspândit ca fulgerul în București, unde primaora a fost primită cu neîncredere, pânăce știrile de mai târziu au confirmat vestea de necrezut. Autoritățile au fost închise, judecătoriile au suspendat judecata proceselor, teatrele s'au închis. Toți funcționarii dela autorități vor purta în semn de doliu cravată neagră. Membrii guvernului imediat după confirmarea tristei știri s'au instruit într'un consiliu, apoi au luat un tren special ca să plece la Sinaia spre luarea dispozițiilor pentru înmormântare.

Duminecă dimineața în toate bisericile din România s'a ținut recviem, în București a oficiat mitropolitul primat înconjurat de înaltul cler. După amiază s'au adunat în Cameră Corpurile legiuitoare, ca să procedă la actul proclamării noului rege. După depunerea jurământului pe constituția țării din partea noului rege, actul solemn s'a sfârșit la ora 2 și 20. După aceasta s'au dat audiențe și regele Ferdinand I. a predat d-lui prim-ministru Ionel Brătianu testamentul regelui defunct. Acest testament a fost făcut, când regele a împlinit anul al 60-lea, la care a adăugat acum doi ani un supliment și este de cuprinsul următor:

Pe primele două fețe dă sfaturi urmașului său și-l roagă să continue politica inaugurată de el.

Din averea privată a testat mai multe milioane reginei, moștenitorului de tron și alte neamuri, iar 12 milioane pentru scopuri de binefacere.

Dorește să l-se facă mormântare simplă. Pe cosciugul simplu de stejar să l-se pună numai flori naturale din anotimpul în care va muri, ramuri de brad, sabia și coroana de oțel turnate din tunul luat dela Turci în 1877. Corpul să l-se așeze pe lafeta unui tun turcesc și așa să fie adus în capitală. În decursul mormântării să dea salve toate tunurile fortărețelor din București, Focșani și Galați. Cosciugul să fie înfășurat într'un drapel zdrențuit de gloanțe în anul 1877—78. Să se înmormânteze în biserica din Curtea-de-Argeș, dar dacă bucureștenii ar dori să fie înmormântat între ei, atunci să fie așezat numai temporal în Curtea-de-Argeș și apoi să fie adus în mijlocul poporului mult iubit.

La noi prima veste despre mutarea la cele vecinice a regelui Carol a sosit sâmbătă la amiază prin telegrama laconică a Biroului de presă a min. de interne: „Regele Carol a murit“.

Dintre Domnitorii străini cari au condolat primaora reginei văduve sunt împărații Wilhelm II. și Francisc Iosif. Telegrama regelui nostru e următoarea:

„Știrea morții regelui, scumpului Tău soț, m'a mișcat adânc. Plâng din toată inima pierderea acestui scump amic, care ne eră atât de aproape și iau parte din toată inima la durerea Ta, a cărei imenzitate o înțeleg. Dumnezeu să Te păzească și mângăie în aceste grele ceasuri.

Francisc Iosif.“

Regina-Elisabeta a telegrafat împăratului Wilhelm: „Regele Carol v'a fost credincios până la ultima suflare“.

Iar regelui nostru: „In aceste momente grele ați fi putut să vă întemeiați pe toată prietenia sa“.

Arhiducele Friderich, generalisimul armatei noastre a trimis d-lui Ionel Brătianu următoarea telegramă:

Din prilejul tristei și dureroasei pierderi pe care glorioasa armată română o îndură prin moartea întemeietorului și comandantului ei, M. S. regele Carol, șeful suprem al armatei române, mă simțesc îndemnat să Vă exprim cel mai sincer regret al armatei și marinei austro-ungare în luptă. Armata austro-ungară își exprimă tributul său, admirația față de defunctul Domnitor și cu o neperitoare recunoștință își va reaminti prietenia și opiniunea distinctivă, căroră M. S. totdea una a binevoit să le dea expresie.

Arh. Friderich, gen. de cav. generalisim.

Nr. 5500/1914.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din eparhia Aradului.

Marele războiu, la care a fost împinsă monarhia noastră, afară de neliniștea generală și de multe alte nenorociri împreunate cu orice

războire, a adus asupra unor părți a patriei noastre și primejdia multor boale molipsitoare, între cari e și cholera, boala cea mai înfricoșată.

Deși din partea organelor administrative ale țării noastre s'au luat de cu vreme toate măsurile necesare pentru împedecarea acestei plăgi grozave și pentru reducerea ei posibilă, este și de datorita conducătorilor firești ai populațiunii, deci și de datorința preoților și a învățătorilor noștri: să vegheze neadormiți asupra igienei publice, și să stea cu prevenire în ajutorul celor încredințați conducerii lor.

De aceea dispunem: ca preoții și învățătorii noștri să urmărească cu cea mai mare băgare de seamă și bunăvoință starea sanitară a credincioșilor noștri.

Preoții încă de pe acum să pregătească poporul atât de pe amvon, cât și în convenirile lor zilnice despre ivirea cholerei, dându-le sfaturile de lipsă pentru preîntâmpinarea și vindecarea ei. Tot asemenea să procedă și învățătorii în convenirile cu poporul, iar în școală să instrueze elevii, că dacă în casele părinților ori în a vecinilor lor ar obveni orice fel de morb, acela să-l arate numai decât factorilor chemați a îngriji de starea sănătății populației.

După ce este știut, că răul cel mai mare, care contribuie la răspândirea cholerei este **frica** și de aci **tăinuirea** cazurilor obvenite, trebuie știut și aceea, că aceasta boală nu este absolut incurabilă, dar vindecarea ei pretinde imediată îngrijire specială.

Pentru aceea, credincioșii noștri să fie instruiți nainte de toate asupra împrejurării, că este cea mai de căpetenie datorința a fieștecăruia, atât în interesul propriu cât și în interesul bine-lui obștesc, să arate imediat notarului, primarului, preotului ori învățătorului orice caz de bolnăvire, ce s'ar arată în familiile lor ori a vecinilor lor, ca astfel să li-se poată da de cu vreme ajutorul trebuincios.

Cholera se cunoaște ușor, căci simptomele ei sunt: durerea de pânțece, greața și durerile de cap, deci îndată ce vr'un credincios al nostru ar observă acestea ori alte simptoame fie la sine, fie la vr'un membru al familiei sale ori a vecinului său, să facă imediat arătare la persoanele sus indicate, apoi și până să le vină ajutorul recerut, este datorința familiei să separeze îndată pe cel bolnav de ceilalți casnici, și să grijească necondiționat să fie curățenie în jurul lui.

Bolnavii de cholera îngrijiți bine dela început, se vindecă în cele mai multe cazuri,

și dacă la începutul îmbolnăvirii lor se vor înștiința numai decât la antistiile comunale, ei vor fi lăsați spre îngrijire în familiile lor, iar dacă ar tăinuî boala, atari persoane vor fi duse la spitalele pentru boalele epidemice.

Insinuarea boalei este cu atât mai necesară tocmai în interesul respectivilor, cu cât o atare tăinuire nu poate fi de durată lungă de o parte, iar de altă parte este lucru cunoscut, că nu orice indispoziție de care ar fi cuprins unul ori altul — este totodată și însași cholera, pentrucă toată lumea știe, că de greață, de durere de cap și de pânțece au suferit oamenii și când nici poveste nu eră de aceasta boală, prin urmare și dacă s'ar ivi, la unul ori la altul, vre-un simpton din celea atinse, să nu decadă cu duhul și să nu se spăimânteze, ci să grăbească a-și arată la factorii pomeniți starea sanitară, ca astfel să capete de cu vreme îngrijirea recerută și cu aceea și tăria și liniștea sufletească.

De după experiența medicilor, lucrul cel mai de căpetenie spre a încunjură îmbolnăvirea de cholera este curățenia și viața regulată, prin urmare este datorința fieștecăruia creștin și cap de familie de a se feri pe sine și pe casnicii săi de escese în mâncări și beuturi, nu altcum și de a îngriji atât de văruirea grabnică a locuinței sale cât și de aceea, ca atât internul ei cât și curtea și grajdurile să fie totdeauna curate.

Nimeni să nu bea apă din râuri, ci apa de beut, chiar și din fântână de s'ar scoate, trebuie fiartă, răcită și apoi folosită.

Oamenii să se rețină de a mânca poame și verdețuri crude, ci numai de celea bine fierte, iar unde faptice ar erumpe boala de cholera, escrementelele bolnavilor trebuie îngropate și peste groapă să se arunce var nestâns.

Urmând astfel, avem nădejde tare, că bunul D-zeu ne va feri de această boală pe cât de urită pe atât și de primejdioasă și molipsitoare, care în anul 1873 a secerat multe vieți în mare parte și din cauza, că cei chemați a îngriji de sănătatea publică ori nu și-au făcut datorința pretutindenea cu conștiință, ori n'au fost orientați asupra simptomelor, a modalității și măsurii de preîntâmpinare și vindecare a acestor boale.

Arad, 25 septembrie (8 octombrie) 1914.

Joan J. Papp m. p.
Episcopul Aradului.

Pe urmele lui Hristos.

De preotul G. Petrov traducere de arhimandritul Nicodim Munteanu.

Deșteptarea.

Păstorul Henri Maczel eră foarte neliniștit. Sosise dejă vinerea, și el nu-și pregătise nici jumătate din predica sa pentru duminica următoare. Toată săptămâna nu i-se dase răgaz: venise la el când unul, când altul cu felurite treburi și nevoi. In sfârșit Maczel se hotărî să nu primească pe nimeni, până nu-și va termina predica.

El se urcă sus în cabinetul său și, făcând ușa, începî să cugete, plimbându-se cu pași mari prin odaie. Tema predicii sale eră un loc din epistola I a apostolului Petru, și anume cuvintele: „ce laudă este, dacă greșind și pedepsindu-vă, veți răbdă? Iar bine făcând și pătimind, veți răbdă, acesta este lucru plăcut înaintea lui Dumnezeu, pentru că și Hristos a pățit pentru noi, dându-ne nouă pildă, ca să urmăm pe urmele Lui“ (II, 20—21).

In predica sa, Maczel desfășură ideia, că Isus Hristos n'a pățit numai pe cruce; toată viața Mântuitorului, tot timpul propovăduirii Sale a fost o neîntreruptă pătimire, și creștinul credincios, lucrând la lățirea împărăției lui Dumnezeu între oameni, e dator să urmeze pilda lui Hristos Mântuitorul. Pentru ucenicul lui Hristos, calea slujirei adevărului de asemenea trebuie să fie numai decât împreună cu calea crucii. Jertfa adusă de Fiul lui Dumnezeu pentru oameni, cere să aducem și noi jertfa pentru lucrul lui Dumnezeu.

Maczel se apropiase de ideia finală și voia să arăte acum mijloacele de a urma lui Hristos, voia să pășască la înșirarea lor, când deodată cineva sună în cetișor la ușă.

Maczel se apropiă de fereastră, o deschise și se uită jos în uliță, ca să vadă cine-i. La ușă stătea un om de vrăstă mijlocie, slab și rău îmbrăcat.

— Ce voiți? — întrebă pastorul.

— Aș vrea să văd pe domnul pastor.

— Eu sunt pastorul.

— Caut de lucru, domnule pastor, — zise cu sfială străinul, luându-și pălăria din cap, — și am socotit că poate d-voastră mă veți ajuta, să-mi găsec ceva de lucru.

— Imi pare rău, că nu vă pot ajuta, — zise Maczel. — Acum, în genere, se găsește foarte puțin de lucru.

— Știu, — adevărul străinul, — dar umblu de o săptămână întregă fără bucătică de pâine. Nu veți fi bun să-mi dați o recomandăție către administrația căilor ferate, sau către altcineva? Sunt în cea mai mare strâmtorare și aproape desperat. Nu știu ce să fac, — continuă sermanul, învârtind în mâni pălăria sa veche și unsă.

— Nu știu dacă scrisoarea mea te-ar putea ajuta la ceva, — zise pastorul, — și apoi sunt și foarte ocu-

pat astăzi. Iertați-mă! Acum îmi pregătesc predica pentru duminică. Mai căutați singur. Nădăduesc c'o să găsiți ceva de lucru.

Pastorul închise apoi fereastra, iar muncitorul plecă înainte pe uliță, uitând să-și pună pălăria pe cap. Intreaga lui figură trăda o mizerie extremă.

Maczel stătî un minut pe gânduri; apoi se întoarse la biroul său și cu un lung oftat se apucă iarăș de predica întreruptă. Mai mult nu-l mai întrerupse nimeni și cătră seară predica eră gata. De acum rămânea s'o învețe bine, dar pentru aceasta mai avea o zi întreagă.

Duminica următoare fî în Raimond un timp minunat. Lumea cărduri-cărduri se îndreptă spre biserică. La unsprezece ceasuri, când se începî slujba, vasta biserică eră plină de lumea cea mai aleasă și mai avută din Raimond. Biserica, unde slujea Maczel, eră vestită prin organul său, prin frumoasele predici ale pastorului și prin corul său admirabil.

In acea zi psalmii și rugăciunile au fost puse în concordanță cu conținutul predicii. Rachila Winslow, cea mai bună coristă, cântă chiar înainte de predică, un imn foarte atingător:

„După pilda ta îmi voi lua și eu crucea, Mântuitorule!
Și lăsând toate, voi merge oriunde în urma Ta!“

Vocea Rachilei sună ca un chimval de argint și cântarea ei dispuse publicul la predică-cum nu se poate mai bine. Henri Maczel se urcă pe amvon. Poporenilor catedralei din Raimond le plăcea să asculte pe pastorul lor. Acesta vorbea cu înflăcărare, frumos și cu miez. Avea o voce răsunătoare și totdeauna insoțea cuvântările sale de gesturi elegante. Ca totdeauna, și acum predica lui Maczel fî vioaie, interesantă și plină de figuri bine reușite. Ascultătorii urmăreau cuvântarea pastorului cu un vădit interes. Deodată liniștea fî întreruptă. Abia terminase Maczel predica și, pe când voia să se pogoare din amvon, în fundul bisericii se auzi un glas; înainte ca lumea să-și dea seama cine-i și ce vorbește, cineva se apropiă de amvon, se opri înaintea lui, se întoarse cu fața spre popor, și începî astfel:

— „Rog să fiu ertat! Eu nu sunt nici beat, nici nebun, ci un biet om simplu și inofensiv. Sunt un simplu lucrător, un muncitor fără lucru. Am venit aicea să mă rog și tot timpul, de când stau aicea, m'am mirat necontentit de cele ce am auzit și am văzut acolo. Eu simt bine, că nu mai am de trăit mult pe lumea asta și că zilele mi-s numărute, și deci aș vrea, ca măcar înaintea morții să aflu, ce înseamnă indemnul auzit de mine aicea: „să mergem după Hristos, să pășim pe urmele Lui!“

Henri Maczel tresări. In vorbitor el recunoscu pe acel individ, care venise vineri dimineața la dânsul, și acum acest om sdrențăros, cu infățșirea unui derbedeu, stătea înaintea sa ca un reproș viu. Pastorul cuprins de neliniște, nu știă ce să facă, iar muncitorul,

ca și cum de n'ar fi observat de loc turburarea, ce introdusese în adunarea credincioșilor, continuă să vorbească.

— „În toată America se duce o crâncenă luptă între numeroasele asociațiuni industriale și între capitaliștii și fabricanții particulari, singuratici. Capitaliștii mari au întemeiat companii formidabile cu capital de multe milioane, și au hotărât să strivească întreprinderile particularilor; ei au pogorit grozav prețul mărfurilor și multe fabrici mici au fost nevoite, din această cauză, să se închidă, conținând lucrul, și mii de lucrători au rămas fără pâine. Eu sunt unul dintre acești mulți nenorociți; toată primăvara și toată vara am umblat fără lucru. Am avut femei și doi copilași. Un copil de față a murit la începutul crizei de lucru. Doctorul mi-a spus, că pricina morții a fost hrana proastă a mamei. Hrana proastă?... Adesea zile întregi n'am văzut în casa noastră nici o coajă de pâine. Și apoi nu-s numai eu în starea asta: ca mine mai sunt multe mii. Dar eu nu mă jăluesc, nu cârtesc. Nu, ci numai vă istorisesc cele ce au fost. Șezând colo, în urmă, și ascultând cântecele voastre și predica pastorului, mă gândeam întru cât și până la ce punct cecece voi numiți „urmare după Hristos“ poate să conglăsească cu viața noastră de toate zilele. Ce-a înțeles Mântuitorul când a zis: „urmați-mi Mie?“

„Pastorul spunea, că ucenicul lui Hristos este dator să urmeze numai decât pe urmele lui Hristos și calea în urma lui Hristos a numit-o: ascultare, credință, iubire și imitare. Dar n'am auzit spunându-se nimic, ce a înțeles el prin ultima cale, adecă prin imitare. Ce înțeleg creștinii prin cuvintele: „a urmă lui Hristos?“ Socotiți voi oare, să pătimiți și să vă lepădați de voi înși-vă și toate ale voastre, și să luați asupra-vă suferințele întregii omeniri, cum a făcut Domnul Hristos? Eu am venit aicea nu de mult din locuri depărtate, ca să caut de lucru. Aici am văzut că aveți și voi muncitori fără de lucru peste cinci sute de oameni, cari nu sunt într'o stare mai bună ca a mea. Mulți din ei sunt familiști. Spuneți, ce înseamnă atunci vorbele voastre: „Isuse, Dumnezeu meu, eu toate voi lăsa și luându-mi crucea, voi urmă după Tine?“

„Mântuitorul în pustie a hrănit pe cei flămânzi. Cum se poate dar, ca aicea la voi, unde hambarele stau să se prăbușească sub greutatea grâului și unde piețele sunt pline de cărnuri, legume și fructe, să moară de foame frații voștri?... Acum două luni a murit sârmana mea femeie. Noi am fost dați afară din casă, pentru că n'am putut plăti chiria, și vezi bine, stăpânul casei eră și el tot creștin. Spaneți, pentru Dumnezeu, oare Hristos ar fi alungat din casa Sa pe niște oameni săraci și lipsiți, ca noi? Eu cu femeia și copilul am stat două zile și două nopți în ploae, până-când ne-a adăpostit un tovarăș, un lucrător, care ne-a găsit stând sub cerul liber. Femeia a căzut bolnavă și în trei zile a murit. Copila ce o mai am, am lăsat-o

la tovarășul meu și eu aicea sunt gata să mor. Repet încă odată, eu nu vă reproșez și nu invinovățesc pe nimeni. Eu pricep foarte bine, că voi nu puteți face să dispară nevoea, foamea, locuințele nesănătoase. Dar spuneți-mi pentru Dumnezeu, ce numiți voi „a urmă lui Hristos?“ Eu am auzit cât de duios cântați voi aicea:

„Toate pentru Isus, toate pentru El,
Toată ființa mea răscumpărată de El,
Toate cugetele și toate faptele mele,
Toate zilele și toate ceasurile vieții mele
Toate pentru El, pentru Mântuitorul lumii!“

„Și eu din nou am căzut pe gânduri, șezând colo, pe banca din urmă, și nu mă dumeream ce înțelegeți voi prin acestea. Mi-se pare, că lumea ar trebui să înceteze de a mai fi o vale a plângerei, dacă oamenii, cari cântă asemenea imne, ar preface în fapte aceste fermecătoare cuvinte! Iar dacă cuvintele imnelor și ale predicilor nu se împlinesc, atunci la ce le mai cântați, la ce le mai roștiți? Pe cine vrem să înșelăm: pe noi înșine, unul pe altul, sau pe Dumnezeu? Poate că eu greșesc, dar d'un lucru sunt incredințat: de-ar fi fost aicea lângă mine Hristos, în chipul oamenilor cari se numesc creștini, femeia și copilul meu n'ar zăcea acuma în mormânt și eu nu le-aș invidia repaosul lor liniștit! Lămuriți-mi deci, dacă puteți, această nedumerire, ușurați-mi creștinește sufletul! Toate acestea poate c'asa au trebuit să fie, dar eu tot nu pricep făgăduința voastră de a urmă lui Hristos, a pași pe urmele Lui. Vă rog...“

Omul nu putu termina. El își trecu mâna pe frunte, se clătina și d'odată căzu la pământ cu fața în jos.

Henri Maczel se pogori de pe amvon și apropiindu-se de omul ce zăcea răstignit pe pământ, se aruncă în genunchi. În biserică se afia și un doctor. Acesta veni numai decât, cercă pulsul, ascultă bătaia inimii și declară, că sârmanul nu-i mort, ci numai leșinat. Pacientul fu dus numai decât acasă la pastor.

(Va urmă).

CRONICA.

Moratorul. Fiind în joc vitale interese ale poporului nostru și ale instituțiunilor noastre economice atragem atențiunea publicului asupra fazei nouă în care a intrat moratorul.

Ultimul moratoriu, Nr. 7205—1914, obligă pe debitorii cambiali să-și aranjeze împrumuturile la instituttele de bani, iar pe debitorii hipotecari să-și achite (plătească) atât cvotele de amortizare cât și interesele.

Pentru ca poporul nostru să nu fie expus la procese și cheltuieli, pe cari instituttele vor fi silit să le facă, în caz că debitorii (datorășii) nu-și vor îndeplini obligamentele, rugăm preoșimea și inteligența noastră să sfătuiască poporul, ca întrucât numai îi e cu puțință să-și aranjeze afa-

cerile și să nu aștepte până când băncile silite de împrejurări vor recurge la proces.

† **Andrei Vațianu**. În ziua de 12/25 septembrie a. c. s'a stins din viață unul din preoții cei bătrâni din tractul Radnei, Andrei Vațianu din Baia. Duminecă în ziua „Inălțării Sfintei Cruci“, când împlinește 72 ani i-s'a făcut înmormântarea. Serviciul înmormântării, după sfânta liturgie, l-a oficiat părintele protopop al tractului, Procopiu Givulescu, încunjurat de preoții Iosif Vuculescu, Ioachim Turcu, Ioan Covaciu și Ioan Musca și învățătorii Aurel Mircu din Totvărădia și Simeon Neamțiu din Giulița. După terminarea serviciului, părintele protopop într-o cuvântare mișcătoare a relevat vrednicia defunctului. Născut în anul 1842 în comuna Obersia din părinți plugari sârmani, după terminarea școlii din sat, dorul de a învăța carte îl aduse în Arad, unde din propriile sale puteri s'a susținut studiind preparandia și teologia. În anul 1868 s'a întors în mijlocul poporului servindu-l mulți ani ca învățător și 46 ani ca preot, dintre cari 20 ani a mai administrat și comuna învecinată, Slatina M., ai cărei poporeni încă îi încunjurau sicriul. Râvna ce a avut-o pentru biserică și pentru pastoriții săi, o vestesc frumoasele locașuri sfinte, ridicate în cursul pastoririi sale în ambele comune, de pușinii și sârmanii poporeni, la stăruințele sale neobosite și la sfaturile sale îndelungate. Zile de pelerinagiu la patul său a fost pentru poporeni timpul morbului său. Stimat și iubit a fost de toți colegii preoți și învățători din tract, cu cari în frățietate a trăit și conlucrat, iar jertfirea sa de sine pentru bunăcreșterea și instruirea unei număratoase familii de 9 membrii a fost și va rămâne apreciată în toate cercurile sale de cunoștință, precum și interesarea de a ridica și pe unii din fiii poporului la treapta intelectualilor. În urmă rămășițele pământești însoțite de jalea și lacrimile fiilor, fiicelor, ginerilor, nurorilor și a număratoșilor nepoți și nepoate, precum și de pietatea intelectualilor din jur și o mulțime de popor s'au așezat în cimiterul bisericii vechi, spre vecinica odihnă. Fie-i țărâna ușoară și pomenirea vecinică! *Un preot din vecini.*

Cununie. Domnișoara *Sofia Anghel* din Pesac și dl *Aurel Sebeșan* ales capelan în Fenlac își vor serba cununia religioasă duminică în 12/25 oct. 1914, la orele 3 d. a. în biserica gr.-or. română din Pesac. Dorim tinerei părechi multă fericire.

Mulțămită publică.

Tuturor acelorora, cari și-or exprimat condolențele lor, și or împărtășit durerea mea din lejul pierderii regretatei mele soții, le exprim profundă mulțămită.

Apateul ung. 29 sept. (12 oct.) 1914.

Mihailu Drimba
paroh gr. ort. rom.

Concurse.

Conform rezoluției Vener. Consistor de sub Nr. 4742/1914 dd. 28 august a. c., prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de capelan temporal, cu drept de succesiune, pe lângă veteranul paroh Gheorghe Bălan din **B. Comloș** (Nagykomlós, comitatul Torontál) cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele condițiuni:

1. Alegândul capelan va primi în beneficiul său $\frac{1}{2}$ din stole și bir, apoi $\frac{1}{2}$ din sesia parohială și anume partea mai îndepărtată de comună, iar partea mai apropiată de comună rămâne parohului. La întregirea dela stat a parohului însă nu are drept. Va suporta toate dările publice după venitul beneficiat; se va îngriji de locuință pentru sine; va catehiza conform ordinațiunilor ce le va primi dela Superioritatea sa bisericească, fără a pretinde remunerațiune dela comuna bisericească.

2. Alegândul capelan va fi obligat să substituie în funcțiunile preoțești pe protopopul tractual, în caz de lipsă, beneficiind în asemenea cazuri stola întreagă.

Contractul de esarendare a sesiunii parohiale beneficiate de parohul Gheorghe Bălan pentru partea cedată alegândul capelan, va putea să rămână în vigoare numai cu învoirea acestuia.

4. Parohia fiind de clasa primă, dela reflectanții se recere cvalificațiune de clasa primă conform conculuzului 84 al Sinodului Eparhial din 1910.

5. Reflectanții vor avea a se prezenta în sfânta biserică din loc cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

6. Recursele, adresate comitetului parohial și adjustate conform prescrișelor § lui 13 din Statutul organic și Regulamentul în vigoare, sunt a se înainta Prea Onor. Oficiu protopresbiteral gr. ort. român din B. Comloș (Nagykomlós).

B. Comloș, din ședința comitetului parohial ținută la 10/23 august 1914.

Stefan Radu
preș. comit. par.

Gheorghe Păcățian
not. ad hoc.

În conțelegere cu: *Mihail Păcățian* protopresbiter asessor consistorial.

—□—

1 3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr.-or. rom. din **Brestovaț** (Aga), tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 141 cor. 60 fileri; 2. 720 litre grâu, prețuite în 81 cor. 60 fileri; 3. 720 litre cucuruz, prețuite în 50 coroane; 4. 3 jugăre 695□ de pământ, parte arător, parte fânaț, prețuit în 80 cor.; 5. Pentru conferință 10 cor.; 6. Pentru scripturistică 10 coroane; 7. locuință corespunzătoare legii, cu grădină intra și estravilană, la olaltă 705□.

Toate acestea le dă comuna bisericească.

Dela înmormântări, unde va fi poftit, 80 fileri, iar cu liturgie 2 coroane.

Pentru întregirea salariului la suma cerută de lege, înaltul Guvern, prin rezoluția Nr. 30814/1913, a pus în prospect acordarea ajutorului de stat.

Dările publice după pământurile și grădinile ce i-se dau în folosință, va avea să le supoarte învățătorul, care va fi ales

Alesul, fără alta remunerație, are să presteze și servicii cantonale, atât în, cât și afară de biserică.

Concurenții au să-și ajusteze concursurile cu următoarele documente:

1. Extras de naștere din matricula civilă;
2. Extras de botez din matricula bisericească;
3. Diploma de învățător;
4. Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antistia comunei natale a concurentului și
5. Atestat despre serviciul de până aci.

Reflectanții la acest post au să-și trimită petițiile concursuale, adresate comitetului parohial din Brestovaț, pe calea oficiului protopresbiterial din Belinț (Belenche, Temes megye) și să se prezenteze odată într'o duminică ori sârbătoare în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a schimba naturalțiile în bani, după prețul fixat în acest concurs.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala gr.-or. rom. din **Selegeni** (Szelezsény) se escrie concurs cu termin de **30 zile**.

Emolumente: 1. 200 cor. din cassada epitropiei culturale. 2. 6 Hl. grâu și 6 Hl. cucuruz, eventual prețul acestora staverit în 164 coroane. 3. Scripturistica 6 cor. 4. Conferințe 20 cor. 5. Stolele obicinuite.

La recurse sunt a se alătură în original: 1. Extras de botez. 2. Diploma. 3. Atestat de apartinență. 4. Atestat de serviciu.

Alesul va provedea strana fără alta remunerație.

Recursele adresate comitetului parohial din Selegeni sunt a se înaintă oficiului ppbiterial gr.-or. rom. din Buteni, având reflectanții a se prezentă în sfta biserică din Selegeni spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *F. Roxin* ppresbiter, insp. școlar.

—□—

2—3 gr.

Pentru îndeplinirea parohiei **Ignești** se publică concurs cu termin de **30 zile**.

Emolumentele: a) $\frac{1}{2}$ sesie pământ, arător și fânaț. Contribuția o va plăti alesul, b) casă parohială și supraedificate pentru susținerea cărora se va îngriji alesul, c) bir legal (2, 1, 0.50 cor.), d) Stolele legale, e) întregire de salar dela stat.

Alesul e obligat a catehiză fără alta remunerație.

Reflectanții să-și prezinte recursele adresate comitetului parohial și ajustate conform Reg. pentru parohii de clasa a III-a oficiului ppbiterial din Buteni, având aceștia a se prezentă în sfta biserică pentru recomandare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Florian Roxin* ppbiter.

—□—

3—3

La librăria diecezană din Arad.

**Au apărut și se găsesc de vânzare
Șaizeci și cinci de predici populare
premiat de academia română**

de

Arhim. I. Scriban.

**à cor. 4. exempl.
plus porto 30 fil.**

CARTI BISERICESTI CU LITERE LATINE:

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul . .	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11.50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslusiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.